

## Op zoek naar je roots

Wortels en oorsprong, daarom draait het artist-in-residence-project *Roots* van Halina Zalewska in De Kas. Een toepasselijk thema, dat zijn sporen in de tuin achterliet in de vorm van uitgegraven boomwortels. De tuin van de Kunsttuin ziet Zalewska als een ideale, goedgewortelde plek die eeuwenoud is.

De Pools-Nederlandse kunstenares onderzocht de symbolische band van mensen met hun geboortegrond. Het onderwerp *Roots* staat, gezien haar achtergrond, dicht bij de kunstenares. Het idee ontstond toen ze zich realiseerde dat ze inmiddels even lang in Nederland woont als dat ze in Polen had gewoond: vijftieng jaar. Op dat kruispunt aangekomen wilde ze onderzoeken wat de 'roots' van mensen zijn en hoe ze integreren in hun nieuwe omgeving. Het politieke klimaat speelde eveneens een rol: na de moord op Theo van Gogh werd de sfeer grimmig. Allochtonen voelden zich opeens ongewenst, iets wat Zalewska in al die jaren nooit eerder had gevoeld.

Voor het Kas-project besloot ze mensen te interviewen die ook in een ander land geboren waren en in Nederland opnieuw probeerden te wortelen. De gesprekken met zes personen uit Argentinië, Israël, Suriname, Nieuw-Zeeland en Koerdistan (Iran) resulteerden uiteindelijk in de film *Omdat je wortelt*. Heel openhartig vertellen ze over hun achtergrond, identiteit, familie, heimwee en hun gevoel van thuiskomen, hierbij gebruik makend van de textiele objecten die Zalewska had gecreëerd. Deze objecten dienden als 'conversation pieces' waardoor ze zich letterlijk verbonden voelden met de eigen wortels. Bij aanvang van het gesprek mochten ze intuïtief één object kiezen. Daar konden ze mee doen wat ze wilden: om de schouders draperen, stevig omarmen of over hun schoot leggen. Door de sculpturen te verplaatsen, om te hangen of aan te trekken versterkten ze hun persoonlijke visie en verhaal.

Zalewska maakte vier sculpturen en begon er enkele maanden van tevoren mee – textiel is erg arbeidsintensief – en voltooide ze in De Kas. Een babyjas, een gouden wortel, wortels van een mangroveboom en een stapeltje stevige, korte wortels. De donzen babyjas staat voor de kindertijd en herinneringen. De vorm ontleende ze aan oude baby- en kleuterfoto's van haar kinderen. Ze trok de vorm over en vergrootte die. Vervolgens werden de stoffen baby's gevuld met dons, afkomstig uit een deken die Zalewska's moeder vroeger voor haar had gemaakt. De veertjes plukten ze van hun eigen ganzen, die ze stuk voor stuk scheurden. Een Poolse traditie, die van generatie op generatie werd overgeleverd. Zo'n deken maakte deel uit van de uitzet, waar meisjes op het platteland al vroeg mee begonnen. Als ze het huis uit gingen, kregen ze de deken mee. Het gebruik van dierbare stoffen en de gekozen vormen is een rechtstreekse verwijzing naar Zalewska's moeder, haar kinderen en haar eigen jeugd. De wortels van drie generaties verbeeld in één jas.

Die heel persoonlijke laag, waarbij ze verwijst naar haar eigen familie(geschiedenis) en afkomst, komt steeds weer terug in haar werk. Door de intieme inhoud om te zetten in universele thema's geeft ze een nieuwe betekenis aan het verleden. Voor het project *Hemellichamen* uit 2006 - een eerbetoon aan haar overleden moeder en een verwijzing naar de microkosmos in het menselijk lichaam - gebruikte ze bijvoorbeeld oude lakens die haar oma voor haar moeder had geweven van het vlas in haar tuin.

De wortels van het Kas-project verhalen ook over essentiële thema's die diepverankerd zijn in het leven. Zo staat de gouden wortel – een hele rechte – voor het goddelijke of beschouwende. Hij verbeeldt de verbondenheid met religie. Het daarin verwerkte gouddraad werd speciaal in Polen besteld. Daartegenover staat de aardse wortel, een bos korte, gehaakte wortels, als waren